

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Stanisław
Nazwisko: Koper
Miejsce urodzenia: Osielec
Data urodzenia: 26-04-1931
Imię ojca: Tadeusz
Imię matki: Aniela
Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
Akta śledztwa przeciwko Stanisławowi Koprowi i innym osobom związanym z organizacją niepodległościową Stanisława Sali. Zatrzymany przez PUBP w Wadowicach 14.04.1948, w jego domu przeprowadzono rewizję, która dała wynik negatywny. Osadzony w Areszcie Śledczym w Wadowicach. Akt oskarżenia przeciwko Koprowi sporządził 27.05.1948 oficer śledczy WUBP w Krakowie ppor. Jan Zborowski. Oskarżony z art. 14 par. 1 Dekretu z 13.06.1946, tj. o to, że w okresie od marca 1946 do dnia zatrzymania 14.04.1948 należał do organizacji niepodległościowej Stanisława Sali. Osadzony w Więzieniu przy ul. Montelupich w Krakowie. Sprawa została przekazana do Wojskowej Prokuratury Rejonowej w Krakowie, a następnie do Wojskowego Sądu Rejonowego w Krakowie. Skazany 16.07.1948 na 1 rok więzienia w zawieszeniu na 1 rok. Materiały złożono 12.11.1949 w Archiwum Wydz. X WUdsBP w Krakowie pod dawną sygn. 4300/I. Przerejestrowano 17.10.1968 do nr 1286/III.	Akta o sygn. IPN Kr 07/1183 (1286/III).	
Sprawa przed Wojskową Prokuraturą Rejonową w Krakowie przeciwko Stanisławowi Koprowi i innym. Postanowienie o tymczasowym aresztowaniu Kopra wydał 22.04.1948 wiceprokurator WPR w Krakowie Piotr Smolnicki v. Józef Holender. Podprokurator WPR w Krakowie kpt. Jerzy Pauli 11.06.1948 częściowo zmienił akt oskarżenia poprzez dodanie słów: "zmianę przemocą ustroju Państwa Polskiego". Z tą zmianą akt oskarżenia zatwierdził i przekazał do Wojskowego Sądu Rejonowego w Krakowie.	Akta o sygn. IPN Kr 111/1306 (Pr 766/48).	Piotr Smolnicki v. Józef Holender, wiceprokurator WPR w Krakowie, został skazany w 1951 roku przez NSW na 8 lat więzienia za współpracę z Kripo w gettcie krakowskim i zdegradowany z ppłk. do szeregowca.

Sprawa przed Wojskowym Sądem Rejonowym w Krakowie przeciwko Stanisławowi Koprowi i innym osobom związanym z organizacją niepodległościową Stanisława Sali. Rozprawa Główna odbyła się 14.07.1948. Sąd orzekł w składzie: przewodniczący - mjr Stanisław Hollitscher oraz ławnicy - szer. Jan Gumienik i szer. Edward Popiołek. Podczas rozprawy Koper nie przyznał się do przynależności do organizacji Sali, twierdząc iż złożył jedynie legalne przyrzeczenie harcerskie, a na zbiórki nie chodził ze względu na trudności logistyczne i w związku z tym nie orientował się w rzeczywistym charakterze organizacji Sali. Rozbieżności z zeznaniami w śledztwie tłumaczył tym, iż zeznał wówczas to samo, co na rozprawie, jednak przed podpisaniem przez niego protokołu, nie został mu on odczytany. Wyrokiem z 16.07.1948 roku Koper został uznany winnym tego, iż wiedząc o istnieniu organizacji Sali, nie doniósł o niej komunistycznym władzom i za to został skazany na 1 rok więzienia w zawieszaniu na 1 rok. Zwolniony z Więzienia przy ul. Montelupich w Krakowie 17.07.1948. Po wyjściu na wolność poddany kontroli operacyjnej przez PUBP/PUDsBP w Myślenicach.

Akta o sygn. IPN Kr 110/2608 (Sr 591/48).

Stanisław Koper został objęty kontrolą operacyjną przez PUBP w Myślenicach po zwolnieniu z więzienia w 1948 roku. Rozpracowanie zakończono 09.08.1955. Materiały złożono w Archiwum Wydz. X WUdsBP w Krakowie pod dawną sygn. 95221/II. Akta nie zachowały się.

Akta o dawnej sygn. 95221/II nie zachowały się. Wpis na podstawie dokumentacji ewidencyjno-kartotecznej.

Charakterystyka nr 139 dot. niepodległościowego oddziału Stanisława Sali, ps. „Chojnicki Janusz”, „Szmid”. Jako uczeń 4 klasy gimnazjum w Osielcu, a zarazem harcerz, zorganizował on początkowo grupę ZHP, tzw. Zastęp Zastępowych, o nazwie „Leśni Ludzie”, w której z inspiracji nauczyciela gimnazjum zorganizował „kącik polityczny”. W skład grupy wchodził uczniowie tegoż gimnazjum. W marcu 1947 grupa zmieniła nazwę na: „Podhalańska Grupa Operacyjna Podziemnego Wojska Polskiego Oddział Józefa Piłsudskiego”. Komendantem organizacji został Stanisław Sala, a jego zastępcą Adam Sasuła ps. „Czarny Leszek”. Organizacja liczyła 8 osób (przez cały okres istnienia 16). W marcu 1948 organizacja ponownie zmieniła nazwę na „Wolność i Sprawiedliwość”. W kwietniu 1948 Sala został aresztowany, jednak udało mu się zbiec z posterunku MO w Makowie Podhalańskim. Po ucieczce zaczął się ukrywać, jednocześnie zorganizował WiS w nowym składzie. Terenem jej działania były powiaty: myślenicki i wadowicki, a także Żąbkowice Śląskie i powiat chrzanowski. Najbardziej spektakularną akcją oddziału była likwidacja funkcjonariusza MO ppor. Mariana Kurdziela 21.08.1948. W marcu 1948 PUBP w Myślenicach wszczął wobec grupy Sali rozpracowanie operacyjne krypt. „Kominiarze”, w którym wykorzystano 3 informatorów o ps.: „Lew”, „Wrona” i „Poprawny”. Ponadto PUBP w Myślenicach i w Wadowicach przeprowadziły przez kilka miesięcy kilkanaście akcji pościgowych. Oddział został rozbity w grudniu 1948. Aresztowano w sumie 15 członków WiS oraz 40 współpracowników, którzy otrzymali wysokie wyroki, z karą śmierci włącznie. Akta zawierają kwestionariusz osobowy Stanisława Kopra ps. „Orzeszek”, który występuje jako żołnierz organizacji Sali, zatrzymany 14.04.1948 przez PUBP w Wadowicach i skazany na 1 rok więzienia, na podstawie amnestii darowany w całości.

Akta o sygn. IPN Kr 074/138 (139/X).

Nieścisłość - w sentencji wyroku 1 rok więzienia jest orzeczony w zawieszaniu, a nie darowany na podstawie amnestii. Prawdopodobnie jest to błąd pracownika SB, który sporządził charakterystykę organizacji Sali.